

Bemærkninger til lovforslaget.

Almindelige bemærkninger.

1. Ungdommens uddannelsesfond.

Ungdomskommissionen indstillede i betænkning II, der blev afgivet i 1951, at der blev etableret en generel støtteordning for studerende ved universiteter og højere læreanstalter.

Ved lov af 7. juni 1952 oprettedes herefter Ungdommens uddannelsesfond med henblik på ydelse af statslige stipendier og lån til studerende ved de højere uddannelser. Der blev stillet i alt 1,5 mill. kr. til rådighed, fordelt med 1,35 mill. kr. til stipendier og 0,15 mill. kr. til lån.

Siden er loven om Ungdommens uddannelsesfond blevet revideret flere gange. Kredsen af elevkategorier, der kan komme i betragtning, såvel som beløbsrammen er trin for trin blevet udvidet. Siden 1958 er denne støtteordning således gradvis udvidet til også at omfatte elever over undervisningspligtig alder på 7-10. klassetrin og gymnasieelever samt real- og studenterkursister og lærlinge.

Ved lov af 31. maj 1961 skete en særlig stor udvidelse af beløbsrammen, som for stipendier og lån tilsammen blev forøget fra 18 til 71 mill. kr. Det tilsvarende lovforslag byggede på en betænkning, der blev afgivet i december 1960 af det den 26. februar 1958 nedsatte udvalg, som havde kurator E. A. Koch som formand. Udvalget havde til sin rådighed resultaterne fra en studentersocial undersøgelse, der blev foretaget i 1959-60 over forholdene for studerende ved universiteter og højere læreanstalter.

I 1964 indførtes en automatisk regulering af beløbsrammen på grundlag dels af elevtallene, dels af leveomkostningerne, således som de fremgår af reguleringspristallet. Endvidere indførtes statsgaranti for uddannelseslån fra banker og sparekasser.

I finansåret 1966-67 var der i Ungdommens uddannelsesfond i alt ca. 152 mill. kr. til rådighed til stipendier og lån, hvortil kommer, at banker og sparekasser inden for finansåret stillede i alt 72 mill. kr. til rådighed som uddannelseslån med statsgaranti. I finansåret 1967-68 var det samlede rådighedsbeløb steget til ca. 176 mill. kr., medens der blev givet statsgaranterede lån til et beløb af 113 mill. kr.

Ved lov nr. 207 af 31. maj 1968 blev beløbsrammen for stipendier og lån i Ungdommens uddannelsesfond for finansåret 1968-69 forøget med 20 mill. kr.

Når reguleringen for elevtal og pristal indregnes, blev der for finansåret 1968-69 bevilget i alt ca. 217 mill. kr. til stipendier og lån, fordelt med 184,6 mill. kr. til stipendier og lån til studerende under lovens § 1, stk. 1, og 32,4 mill. kr. til stipendier til elevgrupperne under lovens § 1, stk. 2-4.

Hertil kommer, at der af banker og sparekasser i alt i finansåret 1968-69 blev stillet 134 mill. kr. til rådighed som uddannelseslån med statsgaranti.

2. Udvalget vedrørende den fremtidige støtteordning for unge under uddannelse.

I juni 1965 nedsatte undervisningsministeren et udvalg med professor, dr. jur. W. E. von Eyben som formand, som fik til opgave:

- at overveje forholdet mellem den personlige finansiering af de unges udgifter til uddannelse og statens støtte hertil,
- at overveje og eventuelt stille forslag om en afstemning af støtten fra Ungdommens uddannelsesfond med andre former for støtte til uddannelse fra staten,
- at stille forslag om den fremtidige organisation og administration af støtten,
- at overveje, om det hidtil anvendte skønsprincip bør afløses af en ordning, hvorefter der sikres de studerende ret til en offentlig støtte under visse forudsætninger, således at grundlaget for støtteordningerne fremtidig bliver en principlovgivning, medens udgifterne bevilges på de årlige bevillingsloye,
- at overveje forholdet mellem stipendiestøtte og lånestøtte,
- at overveje spørgsmålet om, hvilken indflydelse foreldres og forsørgeres økonomiske forhold bør have på de studerendes støttemuligheder,
- at overveje, hvilken indflydelse de studerendes indtægter ved erhvervsarbejde bør have på muligheden for at opnå støtte.

Som grundlag for udvalgets overvejelser burde bl. a. indgå de resultater, som ville fremgå af en allerede påbegyndt undersøgelse på handelshøjskolen institut for organisation og arbejdssociologi af forholdene for den del af ungdommen, der omfattes af Ungdommens uddannelsesfond, og resultaterne af socialforskningsinstituttets undersøgelse af hele den 14-20-årige ungdoms uddannelsesvilkår og vilkår i øvrigt, herunder i social og økonomisk henseende. Endvidere burde udvalget søge oplysninger om, hvorledes man i andre lande havde tilrettelagt støtteordninger for tilsvarende uddannelsesområder.